

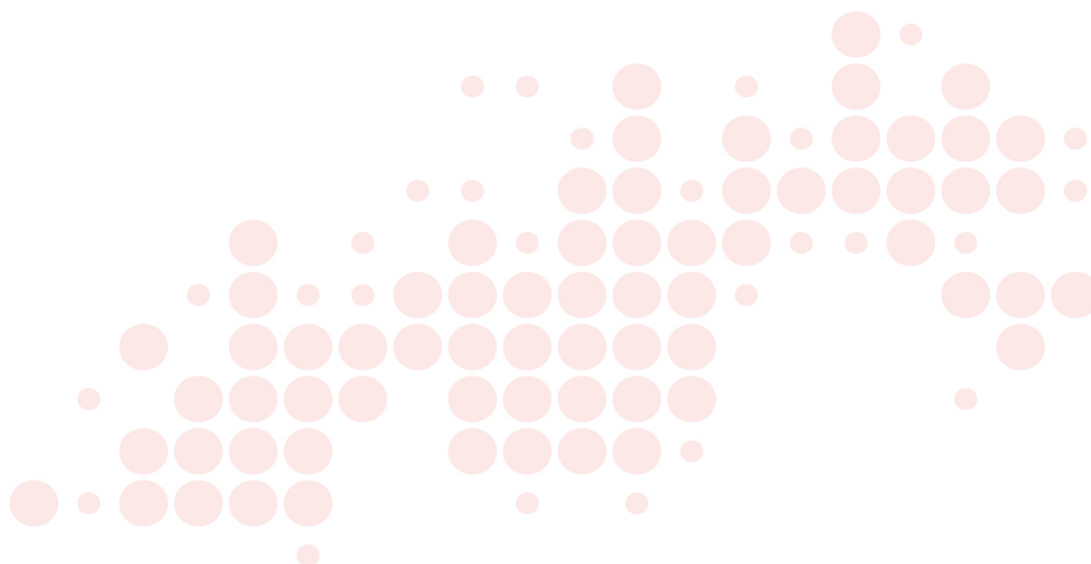

Fagskolen i Nord

Fagskolen i Nord

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid

60 studiepoeng

Utdanningstilbudets kode: FHH14D

Kull: 2022-2024

Godkjent av Fagskolestyret 22.06.2022

Innhold

Del 1 Fellesfaglig informasjon og krav	3
1.1 Høyere yrkesfaglig utdanning	3
1.1.1 Fagskolen i Nord.....	3
1.1.2 Studieplan	3
1.1.3 Forskrift.....	3
1.1.4 KS-system	4
1.2 Om studiet psykisk helsearbeid og rusarbeid	4
1.2.1 Bakgrunn for studiet	4
1.2.2 Overordnet læringsutbytte	4
1.3 Krav	6
1.3.1 Opptakskrav	6
1.3.2 Forhåndsløfte	6
1.3.3 Fritak	6
1.3.4 Politiattest	7
1.3.5 Studiekontrakt	7
1.3.6 Krav til deltakelse	7
1.3.7 Litteraturliste/utstyr.....	7
1.4 Oppbygging og organisering	7
1.4.1 Emneoversikt	7
1.4.2 Emne- og timefordeling	8
1.4.3 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie	8
1.4.4 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid	8
1.4.5 Gjennomføring	9
1.5 Opplæringsaktiviteter	9
1.5.1 Undervisning	9
1.5.2 Arbeidsformer	9
1.5.3 Ansvar for egen læring.....	10
1.5.4 Audio- og videoopptak	10
1.5.5 Veiledning.....	10
1.5.6 Læringsplattform.....	10
1.6 Vurdering	11
1.6.1 Arbeidskrav	11
1.6.2 Vurdering	11
1.6.3 Skikkethetsvurdering	11
1.6.4 Karakterskala	12
1.6.5 Eksamen.....	12
1.6.6 Klage og klagebehandling.....	12
Del 2 Studieinnhold fordelt på emner	14
2.1 EMNE 1 FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE	14
2.1.1 Sentrale tema.....	15
2.1.2 Arbeidskrav	16
2.1.3 Vurderingsform.....	16
2.1.4 Læremidler:.....	16
2.2 EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID ..	17
2.2.1 Sentrale tema.....	17
2.2.2 Arbeidskrav	18
2.2.3 Vurderingsform.....	18
2.2.4 Læremidler.....	18
2.3 EMNE 3: FAGSPESIFIKK KUNNSKAP OM BRUKERGRUPPENE, SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID	19

2.3.1	Sentrale temaer.....	19
2.3.2	Arbeidskrav	20
2.3.3	Vurderingsform.....	20
2.3.4	Læremidler.....	20
2.4	EMNE 4 BEHANDLINGSTILTAK, OPPFØLGING OG KOORDINERING	21
2.4.1	Sentrale tema.....	21
2.4.2	Arbeidskrav	22
2.4.3	Vurderingsformer.....	22
2.4.4	Læremidler.....	22
2.5	EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT	23
	Sentrale tema.....	23
2.5.1	Arbeidskrav	23
2.5.2	Vurderingsformer.....	23
2.5.3	Læremidler.....	23
2.6	Praksis	24
2.6.1	Arbeidskrav	25
2.6.2	Vurderingsform.....	25

Del 1 Fellesfaglig informasjon og krav

1.1 Høyere yrkesfaglig utdanning

Høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole) ligger på nivået over videregående opplæring. Fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

Utdanningen er et fullverdig alternativ til høyskole- og universitetsutdanning og gir studiepoeng. Utdanningen bygger på enten yrkesfaglig utdanningsprogram med fag- eller svennebrev, eller på lang relevant praksis uten fagbrev. Enkelte studier kan bygge på studieforberedende utdanningsprogram.

De fleste utdanningene har en varighet fra ett til tre år. De kan være tilrettelagt som nettbasert og/eller deltidstilbud slik at utdanning kan tas mens studenten er i jobb. Noen studier er fulltids stedbaserte.

Høyere yrkesfaglig utdanning skiller seg fra annen høyere utdanning på en del områder. Det er ikke krav om at opplæringen skal være forskningsbasert. Derimot er et viktig krav at utdanningenes innhold er relevante for det enkelte yrket. Tilbudene skal være koblet til arbeids- og næringslivets behov.

1.1.1 Fagskolen i Nord

Fagskolen i Nord skal utdanne dyktige og reflekterte fagfolk som bidrar til utvikling og merverdi for næring og samfunn, og som er utviklet i tett samarbeid med arbeids- og næringslivet.

Vi skal gi samfunn og næringsliv fagfolk som har relevant høyere yrkesfaglig kompetanse som er etterspurt av en næring og et samfunn i utvikling.

Vi tilbyr i alt 18 ulike studier spredd på fem studiesteder og har ytterligere ni tilbud under utvikling.

Fagskolen har et sertifisert styringssystem etter DNV-GL ST 0029.

Styret har det overordna ansvaret for skolen. Rektor har det overordna ansvaret for den daglige driften.

Avdelingsleder har ansvaret for den daglige drifta av skolen. Faglig leder er ansvarlig for at både studieplan og studieopplegg til enhver tid er i tråd med NOKUT-godkjenningene. Faglig ansvarlig har ansvar for godkjenning av fremdriftsplaner/plan for studieoppdrag i sitt ansvarsområde og at faglig innhold er oppdatert i samsvar med krav og behov i arbeidsmarkedet. Faglærer er ansvarlig for løpende tilbakemelding gjennom vurdering og kommentarer til obligatoriske arbeider, direkte kommunikasjon og gjennom faglig oppfølging og diskusjoner. Pedagogisk leder har ansvar for oppfølging og veiledning. Pedagogisk leder koordinerer det pedagogiske utviklingsarbeidet ved avdelingen.

1.1.2 Studieplan

Studieplanene beskriver hva studentene skal lære og setter rammene for hvordan opplæringen skal foregå.

Studieplanen beskriver blant annet målet for studiet, opptakskrav, læringsutbyttene, oppbyggingen og vurderingsformene.

Studieplanene lagres i kvalitetssystemet og sorteres på navn på studium og årskull. På den måten sikrer vi at studenter og andre i mange år etter avsluttet studium kan finne tilbake til hva studiet inneholdt den gangen de tok det.

1.1.2.1 Spesielt for fagskoleutdanning i Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Studieplan for fagskoleutdanning er utviklet med sikte på å gi helse- og omsorgspersonell med videregående opplæring, mulighet til en kortere videreutdanning. Det kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helse- og omsorgssektoren. Denne studieplanen er en av flere i en serie helse- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger, hvor Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfagene, er delvis lik i de fleste helsefaglige fagskoleutdanningene. Emne 1 skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og omsorgstjenestene som skal danne basis for utvikling av felles holdninger og ferdigheter. En sentral begrunnelse for en felles del er også ønsket om et bedre samarbeid mellom ansatte innen helsesektoren. I tillegg er det et mål at studenten oppnår bred kompetanse på tvers av faggrensene. Fag- og emneområdene i emne 1 danner basis for de fagspesifikke emnene 2-5.

Helse- og oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om faget. Fokuset er å skape en praksisrettet utdanning og være praksisrelatert i innhold og arbeidsmetoder.

Studieplanen bygger på «Nasjonal plan for helse, aldring og aktiv omsorg» og «Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning innen helse- og oppvekstfag, generell del» som er godkjent av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) 4. februar 2011.

1.1.3 Forskrift

Beskrivelse av rettigheter og plikter for studentene og tilbyder (skolen) vises i «Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord» se <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-01-20-180>

1.1.4 KS-system

Utdanningen ved Fagskolen blir kvalitetssikret gjennom skolens kvalitetssystem.

<https://fagskoleninord-public.dkhosting.no/>

1.2 Om studiet psykisk helsearbeid og rusarbeid

1.2.1 Bakgrunn for studiet

Dagens og morgendagens utfordringer både for samfunnet generelt og innen helse- og sosialsektoren spesielt innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningen er derfor tverrfaglig, og har et klart brukerperspektiv. Med tverrfaglig i denne sammenheng, menes at fagskoleutdanningene er rettet mot arbeidstakere med forskjellig faglig bakgrunn innen helse- og sosialfagene i videregående opplæring.

Utdanningen gir kompetanse knyttet til psykisk helse og rusarbeid, og passer for ansatte i både kommune- og spesialisthelsetjenesten. Sykdomsbildet har over tid endret seg, blant annet møter helsepersonell oftere personer med sammensatte lidelser, f.eks. innenfor psykisk- og/eller rusarbeid. Både nåtidens og fremtidens helsetilbud står overfor store utfordringer. Samhandlingsreformen (St.meld.nr. 47) medfører at arbeidsoppgaver flyttes mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Som følge av reformen kom ny *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* (2011), og nye nasjonale retningslinjer for behandling og oppfølging av personer som har psykiske lidelser i kombinasjon med rusproblemer (*Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus- og psykisk lidelse-ROP-lidelser» 03/2012*).

Fagskoleutdanningen i Psykisk helsearbeid og rusarbeid gir studentene kunnskap og forståelse

i en felles referanseramme der samhandlingsreformens intensjoner legger sentrale føringer.

Dette innebærer blant annet å forstå viktigheten av å forebygge fremfor å reparere, få ulike

ledd i helse- og omsorgstjenesten til å jobbe sammen og styrke brukermedvirkningen.

Fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste som f.eks. bo- og omsorgssentre, rehabiliteringssentre og aktivitetssentre
- Kultur- og oppvekstsektoren som f.eks. ungdomsklubber, barnehager, skoler og skolefritidsordninger
- Arbeids- og velferdsforvaltningen med f.eks. oppfølging av arbeidstrening- og attføringstiltak
- Spesialisthelsetjenesten i f.eks. tverrfaglig team og i behandlingsinstitusjoner som miljøarbeidere.

1.2.2 Overordnet læringsutbytte

Fagskoleutdanningen har som overordnet læringsutbytte å utdanne «*reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere*». Fagskoleutdanning skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse- og omsorgssektoren.

Læringsutbyttet for utdanningen deles inn i områdene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Læringsutbyttebeskrivelsene tilsvarer nivå 5.1 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse beskrives som:

Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kunnskaper er: forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og / eller yrker.	Ferdigheter er: evne til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikasjonsferdigheter	Generell kompetanse er: Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i studier og yrke.

Kunnskap	Kandidaten • har kunnskap om psykiske lidelser og ruslidelser og hvordan disse kan forebygges og behandlet • har innsikt i sentrale lover og forskrifter som regulerer rettigheter og plikter for pasienter/brukere, pårørende og yrkesutøvere innen helse- og rusomsorg • har kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenestene for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser er organisert • kan oppdatere sin kunnskap innen psykisk helse- og rusarbeid for å ivareta brukeres individuelle behov • har kunnskap om etiske teorier og kommunikasjonsverktøy i arbeidet med brukere med psykiske lidelser og ruslidelser • forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid i rehabiliteringen av brukere med psykiske lidelser og ruslidelser • har forståelse for psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv
Ferdigheter	Kandidaten • kan anvende kunnskap om mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser for å delta i planlegging, organisering og iverksetting av tiltak og metoder • kan anvende kunnskap og samhandlingskompetanse i veiledning av pasienter/brukere for å oppnå mestring og aktiv problemløsning • kan kommunisere og samhandle med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner for å gjennomføre hensiktsmessige tiltak • kan finne informasjon og fagstoff om helsefremmende arbeid, og gjennom dette bidra til å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid • kan kartlegge ressurser og identifisere behov hos pasienter/ brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å iverksette helsefremmende tiltak

Generell kompetanse	Kandidaten • har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer i psykisk helsearbeid- og rusarbeid og kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som ivaretar samarbeid med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner, ivaretar brukermedvirkning, og ser behovet for meningsfull aktivitet for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser • kan utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging • kan bygge relasjoner i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle sin kompetanse og forståelse for pasienter/brukere og fagfeltet • kan utvikle tjenestetilbudet gjennom erfaring- og kunnskapsdeling på arbeidsplassen
---	---

1.3 Krav

1.3.1 Opptakskrav

1.3.1.1 Ordinært opptakskrav

- Fullført og bestått videregående opplæring med oppnådd fagbrev i helsefag, portør, ambulansefag eller aktivitørfag.
- Fullført tidligere utdanningsløp: hjelpepleierutdanning, fagbrev som omsorgsarbeider

1.3.1.2 Betinget opptak

Søkere som ikke er ferdig med lærlingtid, og som kan dokumentere at de skal gjennomføre fag/svenneprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve. Siste dato for slik prøve er 1. oktober om studieplassen skal beholdes. Om prøven ikke består, mister søker studieplassen.

1.3.1.3 Realkompetanseopptak

Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret kan også tas opp til studiet på bakgrunn av at skolen gjennomfører realkompetansevurdering.

Ved realkompetanseopptak må søker ha, og sende inn dokumentasjon på:

- Tilsvarende realkompetanse som det ordinære opptakskravet. Dette kan være relevant praksis, skolegang, kurs etc.

1.3.1.4 Søkere med utenlandsk utdanning

- Søkere fra de andre nordiske landene er kvalifisert for opptak når de har fullført opplæring tilsvarende videregående opplæring som gir opptaksgrunnlag for den aktuelle fagskoleutdanningen.
- Søkere utenfor Norden må, ved autorisert translatør, dokumentere likeverdig opplæring og praksis. Søkerne må ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i fellesfagene ordinært opptakskrav, tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i Kunnskapsløftet 2006. De må også oppfylle krav om relevant praksis eller utdanning fra hjemlandet.
- Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende nivå B2 (høyere mellomnivå) i språknivåskalaen i det europeiske rammeverket for språk (CEFR).

1.3.2 Forhåndsløfte

Søkere som har dokumentert behov for tidlig svar, kan be om forhåndsløfte. Forhåndsløfte kan gis til søkere som normalt ville ha fått tilbud om studieplass ved forrige ordinære opptak.

1.3.3 Fritak

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke skolen om fritak for en eller flere emner dersom det kan dokumenteres at tilsvarende emner er fullført og bestått tidligere.

1.3.4 Politiattest

Opptak til alle helse- og oppvekstutdanningene krever gyldig politiattest som leveres ved studiestart.

1.3.5 Studiekontrakt

Alle studentene på studiet må skrive under en studiekontrakt ved studiestart.

1.3.6 Krav til deltakelse

Krav om studiedeltakelse er begrunnet i at deler av studentenes kunnskapstilegnelse er avhengig av tilstedeværelse ved samlinger, forelesninger og individuell- og gruppeveiledninger. Et fravær på over 20 % krever at faglærer og student i samarbeid utarbeider en plan for hvordan læringsutbyttet i fraværperioden skal oppnås.

1.3.6.1 Fravær i praksisperioden

Studenten plikter å melde alt fravær til praksisstedet snarest, og- hvis mulig- før det finner sted. Fraværet registreres av studenten og praksisstedet. Et fravær over 10 % fører til «ikke bestått».

1.3.7 Litteraturliste/utstyr

Litteraturliste blir lagt i læringsportalen og på hjemmesida til Fagskolen.

1.3.7.1 Tekniske forutsetninger

Studentene må disponere egen PC. Studiearbeid, arbeidskrav, undervisningsgrunnlag, informasjon og innleveringer gjøres på nett via skolens læringsplattform. Studentene får opplæring i skolens digitale læringsplattform. Skolen har systemansvarlig som vedlikeholder skolens datautstyr og yter service til studenter, i tillegg til muligheten for support gjennom hjelpdesk i fylkeskommunen. Det er tilgang til trådløst internett over hele skolen, hvor studentene kan kople seg på med egne bærbare maskiner. Studentene har tilgang til kopimaskiner og skrivere. Det er fastmonterte dataprojektorer og Smart - Board i undervisningsrom og studentene disponerer flere godt utstyrte grupperom med blant annet White - Board og 50 tomers skjermer.

1.4 Oppbygging og organisering

1.4.1 Emneoversikt

Emnekode	Emnenavn	Omfang
00HH14A	Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfagene	14 stp
00HH14B	Emne 2: Helsefremmende og forebyggende arbeid	8 stp
00HH42C	Emne 3: Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene og sykdomsforebyggende tiltak	14 stp
00HH14D	Emne 4: Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	10 stp
00HH14P	Praksis (300t)	-
00HH14E	Emne 5: Fordypningsarbeid/Hovedprosjekt	14 stp
	Sum	60 stp

1.4.2 Emne- og timefordeling

EMNE	TEMA	UKER	UNDV.TIMER		Praksis	VEILEDNING		Stp
			S	VK		Individuell	Gruppe	
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	36	27		45 min	2*45 min	14
Emne 2	Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	5 (10)	12	15		45 min	2*45 min	8
Emne 3	Fagspesifikk kunnskap om Brukergruppene og sykdomsforebyggende tiltak	9 (18)	24	27		45 min	2*45 min	14
Emne 4	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	6 (12)	12	21		45 min	2*45 min	10
Praksis		10*			300**	7 t inkl veil. på Arbeidskrav		-
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	24	15		3*45 min	4*45 min	14

S=samlinger, VK=videokonferanser, stp=studiepoeng

*10 uker praksis utgjør ca 25 % av samlet studietid **Praksistimer

1.4.3 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie

Emne	Navn	Uker	Timer individuelt
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag	9 (18)	1,5 dager*6 timer i 18 uker=162
Emne 2	Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	5 (10)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=90
Emne 3	Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene og sykdomsforebyggende arbeid	9 (18)	1,5 dager*6 timer i 20 uker=162
Emne 4	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	6 (12)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=108
Praksis		10	60 t selvstudie + 300 t =360
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning/eksamensarbeid

1.4.4 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid

Emne	Navn	Uker	Timer gruppearbeid
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	1 dager*6 timer i 18 uker =108 timer
Emne 2	Helsefremmende og sykdoms forebyggende arbeid	5 (10)	1 dager*6 timer i 10 uker =60 timer
Emne 3	Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene og sykdomsforebyggende tiltak	9 (18)	1 dager*6 timer 20 uker = 108 timer
Emne 4	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	6 (12)	1 dager*6 timer i 10 uker = 72 timer
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning

1.4.5 Gjennomføring

Omfang, oppbygning og struktur er i samsvar med nasjonale planer i helse- og oppvekstfag, gitt av nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) og i samsvar med anbefalinger fra Helsedirektoratet.

Hvert gjennomført emne kan beskrives som et tredelt læringsutbytte ift. kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Sentrale temaer i emne 1 er etikk, sosiologi og psykologi, kommunikasjon og samhandling og stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk og disse temaene danner basis og skal videreføres i de fagspesifikke emnene 2- 4. De fagspesifikke emnene bygger også på hverandre og bør gjennomføres i kronologisk rekkefølge.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden, og skal utgjøre 25% av samlet studietid, altså 10 uker (300 timer), som i hovedsak legges i emne 4. I løpet av ett studieår på 38 uker vil til sammen 28 uker bli avsatt til teoretiske studier fordelt over 2 år (1500 timer), og 10 uker til praksisstudier.

I emne 5 vil studenten på bakgrunn av de foregående emnene og praksis fordype seg i og drøfte en selvvalgt faglig problemstilling.

1.5 Opplæringsaktiviteter

1.5.1 Undervisning

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig og personlig utvikling. Gjennom pedagogisk ledelse skal studenten trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ, og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdannelsen og det vil bli lagt vekt på individuelle- og gruppearbeid og logg.

Læringsaktiviteter har fokus på studentens rolle i læringsprosessen. Et overordnet prinsipp i studiet er å aktivisere studentenes egne tanker, kunnskaper og erfaringer knyttet til helsearbeid generelt og til psykisk helsearbeid og/eller rusarbeid spesielt. Studiet i Psykisk helsearbeid og rusarbeid krever at studentene deltar med stor grad av egenaktivitet. Reell læring fremmes i hovedsak ved aktiv problemløsende virksomhet i grupper. Læring skjer som en konsekvens av studentenes egen motivasjon og innsats, alene og i samhandling med andre. Fagskoleutdanningen er en prosess hvor studentene får trening i å gi og motta kritiske vurderinger i samarbeidssituasjoner på en konstruktiv måte.

Gjennom veksling mellom teoretiske studier og praktiske øvelser vil det bli lagt vekt på å synliggjøre det gjensidige avhengighetsforholdet mellom teori og praksis. Det vil derfor bli brukt ulike pedagogiske tilnærminger.

1.5.2 Arbeidsformer

Studenten vil få opplæring i fagskolens læringsplattform som arbeidsverktøy, studieteknikk og problembasert læring som arbeidsmetode. I løpet av oppstartsamlingen vil det bli etablert studentgrupper.

1.5.2.1 Gruppearbeid

Gruppearbeid benyttes gjennom hele studietiden. Ved studiestart etableres basisgrupper på ca. 3 – 5 studenter i hver gruppe, det gis innføring i gruppeprosesser, loggføring og arbeid med gruppeavtaler. Studentgruppene har som hensikt å stimulere til tverrfaglig samarbeid, økt samhandling og styrking av kommunikasjons- og relasjonskompetansen. Gruppearbeid er obligatorisk og forpliktende. Alle gruppemedlemmene undertegner en forpliktende dynamisk gruppekontrakt. Studentgruppene vil samtale rundt og diskutere ulike tema gjennom studiet knyttet til obligatoriske gruppeoppgaver som blir vurdert med bestått/ikke bestått.

Gruppekontrakten fungerer som et godt arbeidsverktøy og bør inneholde:

- Hvem kontrakten omfatter
- Når og hvor skal gruppa møtes

- Taushetsplikt
- Studentenes spesifikke ansvar/rollefordeling blant gruppe medlemmene
- Studentenes felles faglige og personlige læringsmål
- Studentenes forventninger til gruppearbeidet

1.5.2.2 Forelesninger, prosjektarbeid og problemløsende metode

Emnene organiseres med forelesninger forelesninger innenfor de ulike emnene via nettbasert læringsplattform og under samlinger på skolen. Hvert emne består av forelesninger, samlinger, veiledning på individuelle- og gruppeoppgaver, og i emnet 5 er det veiledning på fordypningsoppgave i tillegg til forelesninger og samling. Under oppstartsamling i emne 1 får studentene innføring i problembasert læring og oppgaveskriving. Nærmere informasjon og innføring i problembasert læringsmetode og oppgaveskriving er å finne i skolens læringsplattform.

1.5.3 Ansvar for egen læring

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten aktivt må oppsøke læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolens rolle blir i større grad å tilrettelegge for læring og støtte/veilede studenten i læringsprosessen.

Ansvar for egen læring stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov. Dette er ikke synonymt med selvstudium. Ansvar for egen læring som pedagogisk prinsipp innebærer i langt større grad aktiv samhandling med andre aktører i læringsmiljøet for å kunne hente ut og nyttiggjøre seg læringspotensialet. Dette stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov.

Studentene bør sette av 2,5 dager à 6 timer i uken til studiet, inkludert samlinger, videokonferanser (1140 timer). I tillegg kommer veiledning og eksamensarbeid (70 timer). Totalt med praksis (300 timer) vil det utgjøre en arbeidstid på 1500 timer over 2 år.

1.5.4 Audio- og videoopptak

Undervisningen medfører innleveringer og opptak i undervisningen. Dette er for å forberede studentene til det mediebilde som er i dagens samfunn. Studentene må basere seg på at de må være med på opptak i studiesituasjonen. Dette blir brukt i undervisnings- og vurderingssammenheng.

1.5.5 Veiledning

I utdanningen vil veiledning spille en sentral rolle som læringsaktivitet. Studenten vil oppleve å få veiledning både i studiesituasjonen på skolen, i arbeidet med individuelle- og gruppeoppgaver, i praksis og i forbindelse med avsluttende oppgave (hovedprosjekt). Det legges til rette for at studentene kan tilegne seg ferdighet i både å gi og å motta veiledning.

Veiledningen skal fungere som et bindeledd mellom personlig kompetanse, teoretisk kunnskap og yrkesspesifikke ferdigheter, som er sentrale begreper i utviklingen av en yrkesidentitet og samlet profesjonell kompetanse. I studiesammenheng er veiledning først og fremst en arena for samtaler rundt ulike deler av studentens utvikling i løpet av studiet.

Veiledning skal være støttende og igangsettende i forhold til studentens læringsbehov og den har et helt klart kontrollaspekt i seg i forhold til å vurdere studentens teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Student og fagveileder skal ha en felles forståelse med henblikk på veiledningens form og innhold. Veiledningen er studentens arena, og det som skjer må være tilpasset studentens forutsetninger og behov.

Arbeidsverktøy til bruk ved veiledning kan organiseres i skolens læringsplattform ved forelesninger, nettmøter, webinarer, logg, diskusjonstråder, meldinger og innleveringer.

1.5.6 Læringsplattform

Fagskolen i Nord benytter elektronisk læringsplattform (Canvas). På denne organiserer og tilrettelegger lærerne lærestoff slik at det blir gjort tilgjengelig for studentene. Alle arbeidskrav, organiseres med tidsfrister og veiledning fra lærer og medstudenter.

Forelesninger mellom samlinger foregår ved bruk av Zoom med et undervisningsrom og grupperom. Studenter og lærere kobler seg til konferansesystemet med mikrofon og kamera, og har lyd- og bildekommunikasjon på nett.

Ved første samling gjennomføres et kurs i bruk av Canvas, Office 365 og Zoom. IT-avdeling gir brukerstøtte i Canvas, Zoom og Office 365. Gjennom studiet samler studenten arbeidskrav i vurderingsmappe i Canvas. Canvas benyttes som redskap for samskriving, erfaringsdeling, loggføring, prosjektverktøy og informasjonsinnhenting, sammen med andre verktøy i Office som Outlook, Word, Excel, Power Point, Teams.

1.6 Vurdering

1.6.1 Arbeidskrav

Arbeidskrav gis individuelt og i gruppe for hvert emne. Arbeidskravene publiseres i læringsportalen i hvert emne. Studentene skal i sin besvarelse gi en forståelse av de helsefaglige aspektene med faglig begrunnelse og vise evne til refleksjon. Besvarelsen skal synliggjøre hvilke kilder som benyttes, og den skal inneholde en samlet oversikt over anvendt litteratur. Studenten leverer besvarelsen elektronisk i fagskolens læringsplattform. Alle emner avsluttes med en gruppeoppgave og en individuell oppgave. Besvarelsene vurderes med hel karakter etter karakterskalaen A-F, hvor studenten må oppnå minimum karakter E for at emnet skal være godkjent. Gruppeinnleveringer vurderes med bestått/ikke bestått. I emne 5 utgjør fordypningsoppgaven emnekarakteren, og den muntlige delen utgjør eksamenskarakteren.

1.6.1.1 Ikke bestått arbeidskrav

Dersom studentarbeidene ikke er levert innen frist fastsatt i arbeidskrav, regnes dette som et forsøk. Fristen for andre forsøk er ti (10) virkedager fra innleveringsfrist for første forsøk.

I særskilte tilfeller kan rektor gi utsatt innleveringsfrist etter skriftlig søknad. Søknaden må fremstilles minimum tre dager før innleveringsfristens utløp.

Studenten har to (2) forsøk på å få et studentarbeid godkjent. I særlige tilfeller kan rektor gi dispensasjon for et tredje og siste forsøk. Søknadsfristen for et tredje og siste forsøk er 3 uker etter at studenten er gjort kjent med, eller burde ha gjort seg kjent med, resultatet av andre forsøk.

1.6.2 Vurdering

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningens læringsutbytte, innhold, undervisnings- og arbeidsformer og læringsaktiviteter. Avsluttende eksamen følger bestemmelser jfr Lov om høyere yrkesfaglig utdanning, og anbefalinger gitt i Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, generell del og Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord, kap 5 Vurdering og eksamen <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>

Skolens vurdering består av

- Godkjente arbeidskrav i emnene
- Godkjenning av praksis/praksisprosjekt
- Fullført og bestått fordypningsoppgave med etterfølgende individuell muntlig eksamen.

Praksis vurderes som bestått/ikke bestått. For fullført studium utstedes vitnemål. Hvis studenten har gjennomført enkelte emner, men ikke fullført hele utdanningen, kan det på forespørsel utstedes kompetansebevis.

1.6.3 Skikkethetsvurdering

Utdanninga «Helse, aldring og aktiv omsorg» er underlagt krav om skikkethetsvurdering, slik det er beskrevet i fagskoleforskrifta §§ 26 – 36. Fagskoleforskrifta § 26 beskriver formålet med skikkethetsvurdering:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

Vurderinga skal skje gjennom hele fagskoleutdanninga, og studentene får informasjon om reglene for dette ved studiestart. I forskrift for Fagskolen i Nord er det i beskrevet hvordan vurderingen vil skje, og om eventuell klagebehandling.

1.6.4 Karakterskala

Nedenfor finner du karakterskalaen som brukes og som kommer fram på vitnemålet.

Karakterskala jf. forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning §40.

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
D	Nokså god	Akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som blir stilt til kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder faglige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

1.6.5 Eksamen

For å kunne gå opp til eksamen i emne 5 må studenten ha fullført og bestått praksis og teoriemnene.

Eksamensformer kan være ordinær skoleeksamen, hjemmeeksamen, muntlig eksamen, gruppeeksamen, prosjektoppgave eller en kombinasjon av disse. Intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering fordypningsoppgaven og den muntlige høringen.

Vurderingsuttrykket er karakterenskalaen A-F. Karakterene vil fremgå av vitnemålet.

1.6.4.1 Begrunnelse for karakter ved eksamen

Ved skriftlig sluttvurdering kan kandidaten be om begrunnelse for karakterfastsettelsen innen tre (3) uker etter at resultatet ble klart. Ved muntlig eller kombinert sluttvurdering må kravet om begrunnelse fremsettes eksamensdagen.

Sensor kan velge om begrunnelsen skal gis skriftlig eller muntlig. Klagefristen stanses når begrunnelse kreves og vil være tre uker etter begrunnelse er mottatt eller kandidaten burde gjort seg kjent med resultatet.

Se Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved fagskolen i Nord, kap. 8 Klage og klagebehandling

1.6.6 Klage og klagebehandling

Ved klage er det to sensorer fra klagenemden som foretar klagesensuren. Denne praktiseres som en ny sensur, der disse sensorene ikke får noe informasjon om den første sensurens resultat.

Det kan klages på formelle feil og på resultatet av sensuren. Klagen må fremsettes skriftlig til utdanningstilbyders ledelse og underskrives av klageren eller eventuelt av fullmektig. Klagen skal nevne det som blir påklaget, og dersom det er nødvendig, gi opplysninger som gjør det mulig å avgjøre spørsmål om klagerett og om klagefristen er holdt. Klagen skal være begrunnet. Fristen for å klage er tre (3) uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort.

For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Styret for den enkelte fagskole er klageinstans for formelle feil.

Del 2 Studieinnhold fordelt på emner

2.1 EMNE 1 FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE

Emne 00HH14A	Tema
EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGENE I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE (14 sp)	Arbeidsformer og metoder i studiet Helse- og sosialfagene i samfunnet Etikk Kommunikasjon og samhandling Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk Sosiologi og psykologi
Læringsutbytte	
Kunnskaper Studenten • har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere, pårørende og kolleger • har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå • har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer • har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk • har kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer i studiet	
Ferdigheter Studenten • kan anvende kunnskap om yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer • kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere brukeren slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring • kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kolleger og medstudenter • kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse • kan finne fagstoff og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet	
Generell kompetanse Studenten • har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukermedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at brukere og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kolleger • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse	

2.1.1 Sentrale tema

Arbeidsformer og metoder i studiet

- Læring
- Studieteknikk
- Prosjekt- og utviklingsarbeid
- Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging
- Refleksjon
- Informasjonsteknologi
- PBL-metode
- Litteraturstudier
- Kompetansetrekanten

Helse- og sosialfagene i samfunnet

- Helse- og sosialfagenes utvikling
- Teorier og begreper innen helse- og sosialfagene
- Verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene

Etikk

- Menneskesyn
- Livssyn og verdier
- Menneskerettighetene
- Etikk og moral, verdier og prinsipper, etiske dilemmaer
- Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller
- Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i forhold til verdier og normer
- Yrkesetikk
- Brukermedvirkning
- Makt, tvang og kontroll

Kommunikasjon og samhandling

- Kommunikasjonsteori
- Kommunikasjon i et hjelperperspektiv
- Konflikthåndtering
- Tverrkulturell samhandling
- Samhandling i grupper og i organisasjoner
- Relasjonskompetanse
- Veiledning

Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk

- Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- Folkehelse
- Hverdagsmestring
- Lovverket som regulerer helse- og sosialsektoren
- Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå
- Offentlig og privat ansvar og omsorg
- Profesjonalisering i helse- og sosialsektoren
- Økonomi og finansiering
- Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling
- Omsorgsforskning

Sosiologi og psykologi

- Familien som sosial og kulturell institusjon
- Helse og sosial ulikhet
- Roller, makt og avmakt

- Utviklingsteorier
- Emosjoner, behov og motivasjon
- Kriser og forsvarsmekanismer
- Gruppepsykologi og nettverksteori

2.1.2 Arbeidskrav

Obligatorisk individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.

Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.1.3 Vurderingsform

Gruppeinnlevering vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuell innlevering vurderes med gradert karakterskala (A-F)

2.1.4 Læremidler:

Se egen litteraturliste.

2.2 EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID

Emne 00HH14B	Tema
EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID (8 stp)	Generell kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid Helsefremmende og forebyggende arbeid Kommunikasjonsprosessen, relasjonskompetanse Etiske og juridiske utfordringer
Læringsutbytte	
Kunnskaper	
Studenten	
- har kunnskap om rus- og psykiske lidelser på bakgrunn av ulike forståelsesmodeller sett i et samfunnsperspektiv - har kunnskap om hva som fremmer og/eller hemmer god helse i ulike livsfaser - har kunnskap om kommunikasjonsprosesser og veiledningsteori - har kunnskap om lovbaserte rettigheter og plikter for mennesker med psykiske- og ruslidelser og tjenesteytere	
Ferdigheter	
Studenten	
- kan kommunisere med pasient/brukere, identifisere ressurser og problemer, vurdere behov og iverksette tiltak for å fremme helse, forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse - kan anvende kunnskap om konflikt- og krisehåndtering	
Generell kompetanse	
Studenten	
- kan reflektere over egen rolle i forhold helsefremmende og forebyggende arbeid å gi og motta veiledning er bevisst på pasient/brukers rett til medvirkning i forhold som angår han selv - kan reflektere over egne holdninger og formidling av disse i møte med pasient/bruker, pårørende og fagpersoner	

2.2.1 Sentrale tema

Generell kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid

Normalitet og avvik

Ulike forståelsesmodeller

biologisk perspektiv

sosiologisk perspektiv

psykologisk perspektiv

humanistisk perspektiv

systemteoretisk perspektiv

læringsteoretisk perspektiv

Rus- og psykisk lidelser i et samfunnsperspektiv

Avhengighet

Helsefremmende og forebyggende arbeid

Fysisk og psykisk helse

Livskvalitet, livsstil og egenomsorg

Sosialt nettverk, lærings- og oppvekstmiljø

Forebyggende arbeid og tidlig intervensjon

Brukermedvirkning, empowerment, marginalisering og mestring

Arbeid med barn og unge

Kommunikasjonsprosessen, relasjonskompetanse

kommunikasjonsprosessen og formidlingsmåter

Veiledning overfor pasient/bruker, pårørende, familie, barn og ungdom.

Flerkulturell forståelse i kommunikasjon og samhandling – bruk av tolk

Konflikter og møte med vold, trusler, tvang og makt

Sorg, tap og krisereaksjoner

Etiske og juridiske utfordringer

- Yrkesetiske og etiske dilemmaer
- Personlige utfordringer og holdninger
- Lovverk, rettsikkerhet og menneskeverd

Tvang og alternativer, behandlingsmessige og etiske aspekter

2.2.2 Arbeidskrav

- Obligatorisk individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.
- Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.2.3 Vurderingsform

Obligatorisk gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuelle arbeidskrav vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)

Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

2.2.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.3 EMNE 3: FAGSPESIFIKK KUNNSKAP OM BRUKERGRUPPENE, SYKDOMSFOREBYGGENDE ARBEID

Emne 00HH14C	Tema
EMNE 3: BEHANDLING, PLEIE OG OMSORG VED SYKDOM, SKADER OG FUNKSJONSNEDESETTELSE (14 stp)	Psykiske lidelser og ruslidelser, særtrekk og relaterte tilstander Barne, ungdom, forbygging, tidlig intensjon Alderspsykiatri
Læringsutbytte	
Kunnskaper Studenten • har kunnskap om ulike rus og psykiskelidelser og særtrekk ved disse • har kunnskap om forebygging og behandling av rus og psykiskelidelser • har kunnskap om barne og ungdom og hvordan identifisere problemadferd og tidlig tegn på avvik	
Ferdigheter Studenten • kan observere symptomer og evne til å sette seg inn opplevelser og konsekvenser av rus og psykiskelidelser • kan iverksette helsefremmende og forebyggende tiltak i samarbeid med pasient/bruker • kan kartlegge pasient/brukers behov, ønsker, mål og håp • kan motivere og hjelpe pasient/bruker til å styrke sin egenomsorg	
Generell kompetanse Studenten • har evne til empati for mennesker i en vanskelig livssituasjon • kan gi forståelse for pasient/brukers rett til medvirkning til forhold som angår han selv • kan reflektere over egne holdninger og handlinger i møte med mennesker med særskilte behov	

2.3.1 Sentrale temaer

Psykiske lidelser og ruslidelser, særtrekk og relaterte tilstander

- Psykotiske tilstander
- Spiseforstyrrelser
- Personlighetsforstyrrelser
- Affektive lidelser/stemningslidelser
Traumatisering, PTSD og traumebevisstomsorg
- Utviklingsforstyrrelser, atferdsforstyrrelser og følelsesmessige forstyrrelser som oppstår i barndom og ungdomsalder
Samtidig ruslidelse og psykiske lidelser
Rusmidlenes virkning og skadevirkning
- Selvmord, selvmordsforsøk og selvskading
- Overgrep og vold

Barne, ungdom, forbygging, tidlig intensjon

- Normalutvikling og tidlige tegn på avvik
- Sosial kompetanse
 - Problemadferd, mobbing, vold og kriminalitet
- Barn som pårørende

Alderspsykiatri

- Normal aldring og sårbarhet for psykiske lidelser
- Demens og sykdommer som fører til demens
- Psykiske lidelser hos eldre

2.3.2 Arbeidskrav

- Obligatorisk individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.
- Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.3.3 Vurderingsform

Obligatorisk gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.

Individuell arbeidskrav vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)

Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

2.3.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.4 EMNE 4 BEHANDLINGSTILTAK, OPPFØLGING OG KOORDINERING

Emne 00HH14D	Tema
Emne 4: BEHANDLINGSTILTAK, OPPFØLGING OG KOORDINERING (10 stp)	Relasjonskompetanse og brukermedvirkning Behandling og oppfølging Miljøarbeid og Aktiv omsorg Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene
Læringsutbytte	
Kunnskap: Studenten - har kunnskap om ulike metoder/tiltak innenfor behandling og oppfølging av mennesker med psykiske- og/eller ruslidelser - har kjennskap til tilbudene til mennesker med psykiske- og/eller ruslidelser i kommunal helse- og omsorgstjeneste, spesialisthelsetjeneste og privat omsorg - har kunnskap om legemiddelhåndtering innenfor psykiske- og/eller ruslidelser	
Ferdigheter: Studenten - kan identifiserer behov, tilrettelegge og iverksette tiltak som skaper læring og mestring - kan delta i organisering av tverrfaglig samarbeid, og veilede pasient/bruker, pårørende og fagpersoner innenfor eget kompetansenivå - har evne til å forholde seg profesjonelt i kommunikasjon og samarbeid med andre faggrupper, pasient/bruker og pårørende	
Generell kompetanse: Studenten - kan vise forståelse for hva som påvirker egen dømmekraft i møte med pasient/bruker og pårørende - er bevisst på egen og andres kompetanse, og kan drøfte og formidle teoretisk- og erfaringsbasert kunnskap innenfor fagfeltet - kan delta i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle praksis på egen arbeidsplass	

2.4.1 Sentrale tema

Relasjonskompetanse og brukermedvirkning

Kommunikasjon og samhandling i møte mennesker med rus og psykiske lidelser og pårørende

Å etablere, opprettholde og avslutte en relasjon med pasient/bruker

Konfliktforebygging og konflikthåndtering

Etiske sider ved samhandling

Behandling og oppfølging

Habilitering og rehabilitering

Erfaringsbasert rådgivning og motiverende intervju

Medisinsk behandling/ Legemiddelassistert rehabilitering (LAR)

Oppsøkende virksomhet/ utekontaktarbeid

Egostyrkende metoder

Miljøterapi

Omsorgs- og behandlingsmodeller

- medisinsk perspektiv
- sosiologisk perspektiv
- psykodynamisk perspektiv
- humanistisk perspektiv
- systemteoretisk perspektiv

- læringsteoretisk perspektiv
- Nettverksarbeid

Miljøarbeid og Aktiv omsorg

Boligsosialt arbeid, bistand og oppfølging i egen bolig
Likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper
Arbeidsrettede tiltak og aktiviteter
Fysisk aktivitet
Fritidstiltak og fritidsassistanse
Daglige gjøremål/aktiviteter (ADL)
Læringsbaserte tiltak

Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy

Yrkesidentitet og yrkesrolle
Metoder og verktøy for kvalitetsforbedring

Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene

Samhandlingsreformen (St.mld 47)
Tverrfaglig samarbeid
Samarbeid med bruker- og pårørendeorganisasjoner
Elektronisk samhandling og bruk av teknologi i helse og omsorgssektoren
Organisasjon og ledelse

2.4.2 Arbeidskrav

Obligatorisk individuelt arbeid knyttet til emnets innhold. Kan videreutvikles.
Obligatorisk gruppearbeid knyttet til emnets innhold.

2.4.3 Vurderingsformer

Obligatorisk gruppeoppgave vurderes til bestått – ikke bestått.
Individuell arbeidskrav vurderes til hel karakter med gradert karakterskala (A-F)
Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

2.4.4 Læremidler

Se egen litteraturliste.

2.5 EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT

Emne 00HH14E	Tema
EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/HOVEDPROSJEKT (14 stp)	Selvvalgt praksisrelatert fordypningstema med fokus på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker.
Læringsutbytte	
Kunnskap: Studenten - har innsikt i kunnskapsbasert praksis - har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon i helse- og omsorgssektoren - kan oppdatere sin kunnskap om faglige og etiske problemstillinger knyttet til psykisk helsearbeid og rusarbeid	
Ferdigheter: Studenten - har evne til å drøfte og vurdere sammenheng mellom praksis og teori - kan systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap - kan forvalte sin kompetanse og bidra til faglig utvikling på egen arbeidsplass	
Generell kompetanse: Studenten - kan vise evne til kritisk og etisk refleksjon innen arbeidsfeltet rus- og psykiatri - har utviklet og er bevisst på egne verdier og holdninger som en del av sin profesjonelle kompetanse	

Sentrale tema

Selvvalgt fordypningstema

2.5.1 Arbeidskrav

Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker.

- Utarbeide fordypningsoppgave individuelt eller i gruppe.
- Utarbeide litteraturliste med selvvalgt pensum på 300 sider knyttet til fordypningsarbeidet

2.5.2 Vurderingsformer

Fordypningsoppgaven inngår som en del av avsluttende eksamen og vurderes med hel karakter. Studenten må ha oppnådd karakteren E eller bedre for å få avlegge muntlig eksamen. Karakter på den skriftlige fordypningsoppgaven utgjør emnekarakteren.

2.5.3 Læremidler

Obligatorisk- og selvvalgt litteratur

2.6 Praksis

Praksis er en obligatorisk del av utdanningen, den skal vare i 10 uker à 30 timer, totalt 300 timer. Praksis gjennomføres hovedsakelig i tredje semester parallelt med teoriundervisningen i emne 3-4. Tilbyder er ansvarlig for å godkjenne praksisplass i samarbeid med student, og godkjenne praksisveiledere. Det kan velges mellom to ulike former for praksis. I tillegg kan 2 av 10 uker praksis velges som observasjonspraksis.

1. *Praksisutplassering* på arbeidsplasser som tilbyr helse- og omsorgstjenester til mennesker med rus- og/eller psykiske lidelser. Denne praksisformen anbefales for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet og trenger praktisk erfaring fra slike arbeidsplasser.
2. *Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass* er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studentene må i praksisperioden gjøre et utviklingsarbeid knyttet til fagutvikling/miljøarbeid i praksisfeltet etter bestemte retningslinjer. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon.

Emne 00HH14P	Innhold
Praksis (Omfang 300t)	Fokus for praksis skal være å utvikle kompetanse innen studentens studieretning. Gjennom praksis skal studenten oppnå et læringsutbytte som gjenspeiler innholdet i emnene. Praksisstudiet danner grunnlaget for fordypningsarbeidet/hovedprosjektet. For å kunne avlegge eksamen må praksis og arbeidskrav være godkjent.
Varighet	10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer pr uke. Totalt 300 timer.
Praksisform	1. Praksisutplassering 2. Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass
Veiledning	Veiledning ivaretas av praksisveileder og fagveileder (Se praksisveileder)
Om Læringsutbytte	Før praksis skal studenten formulere ønsket læringsutbytte av praksis (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse). Læringsutbytte for praksis skal være godkjent før praksisperioden starter. For de studentene som skal gjennomføre prosjekt, må prosjektbeskrivelse også være godkjent. Etske hensyn må ivaretas. Læringsutbytte og prosjektbeskrivelse skal benyttes som et aktivt redskap gjennom praksis og være styrende for den kontinuerlige vurderingen. Hensikten med å beskrive læringsutbytte og prosjektbeskrivelse er å klargjøre hvordan praksisstudiene skal gjennomføres og vurderes, samt være et utgangspunkt for studentens selvevaluering
Læringsutbytte	
Kunnskap Studenten • har kunnskap om gjeldende normer og krav innenfor arbeid med psykisk syke og rusmiddelproblematikk • har kunnskap om organisering av tilbudene innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, og har kjennskap til ansvar og oppgaver for ulike aktører og samarbeidsparter. • har kunnskap om hva som kjennetegner psykisk syke og mennesker med rusmiddelproblematikk og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for tilbudene • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser og behov hos psykisk syke og mennesker med rusmiddelproblematikk • har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin	

Ferdigheter

Studenten

- kan kartlegge en situasjon og vurdere og identifisere behov for iverksetting av helsefremmende tiltak innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid
- kan samhandle med og veilede pasienter/brukere for å oppnå mestring og aktiv problemløsning.
- kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid.
- kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper
- kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, brukerens/pasientens integritet og faglig forsvarlighet i praksis.
- kan utføre kartlegging og behandling av pasienter brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging
- kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet innen psykisk helse og rusarbeid
- kan utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen
- kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen

2.6.1 Arbeidskrav

10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer. Totalt timetall 300.

- Utforme egne læringsutbytter for praksis, evt. prosjektbeskrivelse.
- Selvevaluering av læringsutbytte gjennom praksis
- Loggføring i praksis
- Arbeidskrav etter praksis eller gjennomført prosjekt, og som danner grunnlag for individuell innlevering emne 4
- Obligatorisk arbeidskrav i gruppe

2.6.2 Vurderingsform

Praksisvurderingen har tre hovedelementer;

- Studentens selvevaluering av læringsutbytte, dokumentert i logg
- Praksisstedets og lærers vurdering av studentens egnethet i møte med den gamle
- Praksisstedets og lærers vurdering av studentens personlige og faglige utvikling, vurdert på bakgrunn av studentens læringsutbytte for praksis.

Disse elementene skal gjennomføres som en midt- og sluttevaluering

Arbeidskrav for praksis og praksis/praksisprosjekt vurderes til bestått/ikke bestått. Veiledning på egen yrkesutøvelse vil bli gitt underveis.

Kryssreferanser

Eksterne referanser

[.1.3 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning- "Fagskoleloven"](#)

[.2.1 Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord](#)